

Výroční konference České urologické společnosti, Kurz Výboru pro vzdělávání ESPU s mezinárodní konferencí dětské urologie a 30. výročí Urologické kliniky VFN a 1. LF UK v Praze

Uprostřed letošního podzimu se čeští urologové sjedou do matičky Prahy, kde se 12.–14. října uskuteční pravidelná konference ČUS a na ní naváže 15.–16. října Kurz Výboru pro vzdělávání ESPU s mezinárodní konferencí dětské urologie. Výběr hlavního města České republiky nebyl náhodný, souvisí s kulatým výročím přední dámy české urologie, pražské urologické kliniky na Karlově. Jde o dvě významné akce, jejichž kvalitu podtrhuje i účast renomovaných urologů ze zahraničí i kurz Evropské školy urologie (ESU). Mezi zahraničními účastníky přivítáme pochopitelně co nejvíce naše slovenské kolegy a také početnou delegaci urologických lídrů z Belgie, Francie, Holandska, Chorvatska, Maďarska, Německa, Polska, Slovinska, Španělska, USA a Velké Británie. Programy obou akcí slibují vysoký profesionální standart a nezapomínají na dostatečný prostor pro vzájemná poznání, kuloárové diskuze i společenské vyžití. Jubilejní podtón obou akcí by měl být nastartován opravdu grandiózně, slavnostním zahájením v prostorách pražského Rudolfiny a jeho kulturním vrcholem koncertem České filharmonie.

Urologická klinika Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze je pracoviště, které od svého založení prof. MUDr. Eduardem Hradcem, DrSc. (17. října 1975), je jedním z pilířů české urologie a jejím důstojným reprezentantem i na mezinárodním poli.

Od následujícího roku klinika sídlí v malebném „inkontinentálu“ na Karlově a aktuálně disponuje 68 dospělými a 14 dětskými lůžky. Lůžkové zázemí doplňuje moderní osmilůžkové oddělení JIP, kde pracují společně po celých 24 hodin urologové i lékař intenzivista a dětským pacientům slouží dětská JIP s kapacitou 4 lůžek. Srdcem kliniky je operační trakt zahrnující 3 operační sály určené pro otevřené operace, 1 sál pro transuretrální endoskopické operace, 1 pro endoskopické operace na horních močových cestách a jeden pro drcení konkrementů extrakorporální rázovou vlnou (LERV). Pracovní tým čítá 152 zaměstnanců, z toho 22 lékařských úvazků (2 univerzitní profesori, 2 docenti, 1 odborný asistent a 15 sekundárních lékařů – urologů). Z nich je 5 CSc. nebo Ph.D. a 2 DrSc. Dále zde pracuje 98 pracovníků SZP a 11 NZP. Zbytek 14 zaměstnanců tvoří pomocníci, administrativní a technicko-hospodářští pracovníci.

V letech 1976–2004 (od zahájení provozu v nové budově) bylo na ambulancích kliniky

ošetřeno téměř 1 000 000 nemocných s ročním průměrem přes 35 000. V ambulantní složce pracuje řada odborných poraden, z nichž některé (pro metafylaxi urolitiázy a urodynamická) se staly vzorovými pro celou republiku. Během stejného období zde bylo hospitalizováno cca 73 000 pacientů s ročním průměrem 2 600. Sedmdesát jedna procent z hospitalizovaných nemocných (51 900) bylo operováno, přičemž roční průměr operovaných činil 1 850. Průměrná doba hospitalizace se zkrátila z 16,7 na 4,5 dne v roce 2004, kdy zde bylo hospitalizováno 3 522 nemocných a z nich 2 618 operováno (74%).

Je všeobecně známo, že řada nových a inovovaných urologických operací byla v ČR primárně zavedena právě zde. Jsou to např. moderní rekonstrukce rozštěpových vad dolních močových cest, radikální prostatektomie, augmentační i substituční cystoplastiky, operace nadledvin, implantace umělého svěrače, operace pro léčbu inkontinence u žen, laparoskopické operace a pod. Klinika stála a trvale stojí v čele úsilí o zavedení nových diagnostických a léčebných metod, které zde měly veskrze československou či českou premiéru. Mezi nejvýznamnější patří zavedení:

1. urodynamických vyšetřovacích metod (3. 1. 1977)
2. mikrochirurgických rekonstrukčních operací v dětské urologii (12. 5. 1980)
3. závažné operace pro ženskou inkontinenci podle Stamey-Perreiry (22. 3. 1984)
4. perkutánní extrakce močového konkrémentu (10. 4. 1985)
5. operace hypospadie tubulizovaným lalokem z předkožky (24. 4. 1986)
6. retropubické radikální prostatektomie (04. 5. 1986)
7. náhrady močového měchýře detubulizovaným nízkotlakým ileocékálním segmentem tzv. Mainz pouch I. (23. 3. 1987)
8. litotrypse (drcení) močových konkrementů extrakorporální rázovou vlnou (priorita v zemích tehdejšího sovětského bloku) (13. 4. 1987)
9. lalokové plastiky hypospadie podle Ducketta (14. 6. 1987)
10. náhrady močového měchýře detubulizovaným nízkotlakým ileálním segmentem (25. 5. 1988)
11. augmentace močového měchýře detubulizovaným nízkotlakým ileálním segmentem (28. 2. 1990)
12. prepuciální onlay plastiky hypospadie (11. 2. 1992)

Urologická klinika VFN a 1. LF UK v Praze

13. sigma-rectum pouch, tzv. Mainz pouch II. (23. 6. 1992)
14. plastických operací transsexuálů (30. 11. 1992)
15. implantace umělého močového svěrače AMS 800 (1. 12. 1992)
16. augmentace močového měchýře žaludkem (28. 9. 1993)
17. závažné operace pro ženskou inkontinenci podle Raze (15. 12. 1993)
18. Kočvarova prepuciální onlay-inlay plastika hypospadie (20. 9. 1994)
19. autoaugmentační gastrocystoplastiky (12. 10. 1994)
20. použití bukální sliznice při rekonstrukci uretry (28. 3. 1995)
21. laparoskopická nefrektomie u dítěte (4. 10. 1995)
22. laparoskopická lymfatické šetřící varikokelektomie (15. 3. 1999)
23. laparoskopická adrenalectomie (10. 9. 1999)
24. laparoskopická nefrektomie pro tumor u dospělého (7. 3. 2000)
25. laparoskopická pyeloplastika u dítěte (27. 3. 2001)
26. laparoskopická resekce tumoru ledviny (16. 3. 2002)
27. laparoskopická radikální prostatektomie (12. 8. 2002)
28. TVT plastika ženské stresové inkontinence (2. 11. 2003)
29. laparoskopická heminefrectomie u dítěte (15. 10. 2004)
30. TOT plastika ženské stresové inkontinence (3. 4. 2005).

Naprostá většina českých urologů se s tímto pracovištěm setkala především během postgraduální výchovy, neboť její součástí je i Katedra urologie IPVZ. Na této katedře složilo první atestaci z urologie 432 lékařů, 265 absolvovalo druhou atestaci a 12

obdrželo diplom nástavbové atestace z dětské urologie. Drtivá většina z nich zde strávila větší část předatestační přípravy, nemalý počet českých urologů se zde „vyučil“ i moderním urologickým metodám. Klinika vychovala také řadu urologů, kteří našli uplatnění na jiných pracovištích a přispěli ke zvýšení jejich úrovně. Byla a stále je vyhledávána pacienty i kolegy s žádostí o radu a pomoc. Nedílnou součástí každodenní práce jubilantky je výuka mediků i vědecká práce.

Z kliniky vyšlo několik monografií, z nichž největší úspěch zaznamenala trojdílná „Urologie“, (1998), která v roce 1999 obdržela Cenu rektora Karlovy univerzity, Hlávkovu cenu, Cenu IPVZ a Cenu ČLS

JEP. V současné době je dokončována další velká monografie Onkourologie, která by měla spatřit světlo světa u příležitosti oslav jubilea.

Dlouholetou tradicí jsou mezinárodní odborné kontakty. Klinika spolupracuje s Urologickou klinikou v Nürnberg-Erlangen, Urologickou klinikou v Jeně, Urologickou klinikou v Berlíně-Charité, s Institutem urologie v Londýně, s Urologickou klinikou v Záhřebu a Osijeku, s Urologickou klinikou v Miami, s Urologickou klinikou v Pittsburgu a s Urologickým oddělením nemocnice Johna Hopkinse v Baltimore. Výsledkem této spolupráce jsou mimo jiné bilaterální sympozia a společné vědecké projekty.

Většina z pamětníků na okolnosti, za kterých „naše“ urologická klinika vznikala, jaksi pozapomněla, ti mladší v té době ještě o urologii anebo dokonce o tomto světě nic nevěděli. Zejména pro ně je proto nutné zdůraznit, že se nejednalo o akt a stavbu lokálního, ale celostátního významu. Neměli bychom také nikdy zapomenout na vpravdě nadlidské úsilí nestraníka prof. Hradce, které pro její realizaci a rozběh musel vynaložit. Naplňováním jeho odkazu lze nejlépe vyjádřit svoji vděčnost zakladateli kliniky a našemu největšímu učiteli. Před jeho osobností a dílem se i dnes hluboce skláníme.

*Za kolektiv urologické kliniky
prof. MUDr. Jan Dvořáček, DrSc.*